

Rada
Evropské unie

Brusel 4. října 2022
(OR. en)

Interinstitucionální spis:
2022/0302(COD)

13134/22
ADD 3

JUSTCIV 122
JAI 1265
CONSOM 249
COMPET 759
MI 710
FREMP 201
CODEC 1407
TELECOM 391
CYBER 315
DATAPROTECT 268

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	29. září 2022
Příjemce:	Generální sekretariát Rady
Č. dok. Komise:	SWD(2022) 317 final
Předmět:	PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ Průvodní dokument k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o odpovědnosti za vadné výrobky

Delegace naleznou v příloze dokument SWD(2022) 317 final.

Příloha: SWD(2022) 317 final

V Bruselu dne 28.9.2022
SWD(2022) 317 final

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE
SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ

Průvodní dokument k

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady

o odpovědnosti za vadné výrobky

{COM(2022) 495 final} - {SEC(2022) 343 final} - {SWD(2022) 315 final} -
{SWD(2022) 316 final}

Souhrnný přehled

Posouzení dopadů revize směrnice 85/374/EHS o odpovědnosti za vadné výrobky (směrnice o odpovědnosti za vadné výrobky)

A. Potřeba opatření

V čem spočívá problém a proč se jedná o problém na úrovni EU?

Směrnice stanoví společná pravidla EU pro objektivní odpovědnost (tj. odpovědnost bez ohledu na zavinění nebo nedbalost) výrobců za škody způsobené vadnými výrobky. Umožňuje každé osobě, která byla poškozena vadným výrobkem, ať už jde o vlastníka nebo náhodného uživatele, požadovat finanční náhradu škody za smrt, újmu na zdraví nebo škodu na majetku spotřebitele.

Posouzení dopadů, jež vycházelo ze zjištění hodnocení¹, odhalilo dva problémy.

- 1. Na některé výrobky, hospodářské subjekty a škody v digitální a oběhové ekonomice se objektivní odpovědnost nevztahuje.** Směrnice byla vytvořena dlouho před digitální revolucí a není jasné, jak se její pravidla uplatňují na výrobky v digitálním věku, zejména na software a výrobky, které ke svému fungování potřebují software nebo digitální služby, jako jsou chytrá zařízení a autonomní vozidla. Není také jasné, kdo by měl nést odpovědnost v případě, že výrobek pozměněný osobou, která jej renovovala nebo přepracovala, je vadný a způsobí škodu. Kromě toho je stále běžnější, že spotřebitelé nakupují výrobky ze zemí mimo EU, aniž by v EU sídlil výrobce nebo dovozce. To znamená, že v případě vadného výrobku, který způsobí škodu, není na základě směrnice na kom požadovat náhradu škody.
- 2. Spotřebitelé čelí překážkám při získávání náhrady škody.** Prokázat, že výrobek je vadný a že tato vada způsobila škodu, může být pro poškozené ve složitých případech, jako jsou některé případy týkající se výrobků založených na umělé inteligenci, inteligentních výrobků nebo léčiv, velmi obtížné. Směrnice neposkytuje poškozeným právo na technické informace, které by mohli potřebovat k prokázání odpovědnosti, ani neobsahuje žádnou výslovnou možnost zmírnit důkazní břemeno, pokud poškození čelí nepřiměřeným obtížím. Směrnice rovněž stanoví omezení pro uplatňování nároků: nároky na náhradu škody na majetku v hodnotě nižší než 500 EUR nejsou povoleny a odpovědnost výrobce končí po 10 letech.

Čeho by mělo být dosaženo?

Revize směrnice sleduje dva obecné cíle pro řešení zjištěných problémů, přičemž oba vycházejí z cílů stávající směrnice:

- 1) nadále zajišťovat fungování vnitřního trhu, volný pohyb zboží a nenarušenou hospodářskou soutěž mezi subjekty na trhu;
- 2) nadále zajišťovat vysokou úroveň ochrany zdraví a majetku spotřebitelů.

Iniciativa sleduje pět konkrétních cílů: i) zajistit, aby pravidla odpovědnosti odrážela povahu a rizika výrobků v digitálním věku, ii) zajistit, aby pravidla odpovědnosti odrážela povahu výrobků v oběhové ekonomice, iii) zajistit, aby za vadné výrobky zakoupené od výrobců mimo EU vždy odpovídala osoba se sídlem v EU, (iv) zmírnit důkazní břemeno v případě složitých výrobků a vyjasnit odpovědnost za neodhalitelné vady a zároveň zajistit spravedlivou rovnováhu mezi výrobcem a spotřebitelem, v) zmírnit omezení pro uplatňování nároků a zároveň zajistit spravedlivou rovnováhu mezi výrobcem a spotřebitelem.

Jakou přidanou hodnotu budou mít tato opatření na úrovni EU (subsidiarita)?

Regulační opatření na úrovni EU by zajistila důsledné provádění pravidel o odpovědnosti za výrobek. Vzhledem k tomu, že směrnice plně harmonizuje oblasti, na které se vztahuje, musí být veškeré změny provedeny na úrovni EU. Zajistila by právní jistotu ohledně: i) toho, jaké výrobky, hospodářské subjekty a druhy škod spadají do oblasti působnosti směrnice, a ii) patřičné rovnováhy zájmů mezi výrobcem a spotřebitelem v celé EU. Pokud by neexistoval jednotný soubor pravidel pro náhradu škody poškozeným, jimž vznikla škoda způsobená vadnými výrobky, výrobci by čelili 27 různým souborům pravidel, což by vedlo k rozdílné úrovni ochrany spotřebitelů a

¹ Hodnocení směrnice o odpovědnosti za vadné výrobky, [SWD\(2018\) 157](#).

nerovným podmínkám pro podniky z různých členských států.
B. Řešení
Prostřednictvím kterých možností lze cílů dosáhnout? Je některá možnost upřednostňována? Pokud ne, proč?
<p>Kromě základního scénáře, který nepočítá s žádným opatřením, byly v posouzení dopadů zjištěny tři možnosti řešení prvního problému týkajícího se digitálního věku a oběhového hospodářství a dvě možnosti řešení druhého problému týkajícího se překážek při získávání náhrady škody a uplatňování nároků na náhradu škody.</p> <p>Možnost 1a by zajistila, že výrobci výrobků, pro jejichž provoz je nezbytný software nebo digitální služby, by byli odpovědní podle směrnice. Stejně jako v případě hmotných součástí by poskytovatelé těchto nehmotných digitálních prvků nesli společnou a nerozdílnou odpovědnost s výrobcem. Podniky, které podstatně pozmění výrobek a uvedou jej zpět na trh, jako jsou například výrobci repasovaných výrobků, by rovněž nesly odpovědnost podle této směrnice. Zplnomocněný zástupce výrobce mimo EU by byl odpovědný i v případě, že v EU není žádný dovozce.</p> <p>Možnost 1b navazuje na možnost 1a a navíc by zahrnovala veškerý bezpečnostní software jako samostatný výrobek. Patří sem software třetích stran přidaný k výrobku nebo samostatný software, který může sám o sobě způsobit škodu (např. software pro zdravotnické přístroje). V rámci této možnosti by bylo rovněž možné činit podle směrnice odpovědným poskytovatele služeb kompletního vyřízení objednávek, pokud v EU neexistuje žádný dovozce a výrobce ze země mimo EU nejmenoval žádného zplnomocněného zástupce.</p> <p>Možnost 1c by zahrnovala opatření uvedená v možnosti 1b a navíc by zahrnovala veškerý software s dopadem na základní práva. Škoda vzniklá v důsledku porušení základních práv, jako je porušení ochrany údajů, porušení soukromí nebo diskriminace (např. náborovým softwarem s umělou inteligencí), by byla nahraditelná.</p> <p>Možnost 2a by zmírnila důkazní břemeno poškozených prostřednictvím harmonizace: i) pravidel, kdy jsou výrobci povinni poškozeným u soudu sdělit nezbytné technické informace, a ii) podmínek, za nichž vnitrostátní soudy předpokládají, že výrobek byl skutečně vadný nebo že vada skutečně způsobila škodu, zejména ve složitých případech, kdy je prokazování odpovědnosti příliš obtížné. Možnost 2a by snížila omezení pro uplatnění nároků (odstraněním prahové hodnoty pro majetkovou škodu a prodloužením doby odpovědnosti).</p> <p>Možnost 2b by obrátila důkazní břemeno, takže pokud výrobek způsobí škodu, byl by to výrobce, kdo by musel prokázat, že výrobek nebyl vadný a škodu nezpůsobil. Bylo by zrušeno odvolávání se na vývojové riziko, které výrobce zprošťuje odpovědnosti v případě, že vadu výrobku nebylo možné zjistit podle nejnovějších poznatků. Možnost 2b by dále snížila omezení pro uplatnění nároků (prahové hodnoty a lhůty).</p> <p>Posouzení dopadů určilo, že upřednostňovanou možností je kombinace možností 1b a 2a.</p>
Jaké jsou názory jednotlivých zúčastněných stran? Kdo podporuje kterou možnost?
<p>Pokud jde o možnosti řešení prvního problému, 56 % respondentů veřejné konzultace (s výjimkou veřejnosti) se vyslovilo pro legislativní změnu s cílem přizpůsobit pravidla odpovědnosti digitálnímu a oběhovému hospodářství. Mezi veřejností to bylo 75 %. Spotřebitelské organizace, veřejné orgány a nevládní organizace se vyslovily spíše pro větší zásah (možnost 1b nebo 1c) než podniky a obchodní organizace. Tyto zúčastněné strany z řad podniků byly obzvláště skeptické k možnosti 1c, protože se domnívaly, že porušení základních práv lze odškodnit podle jiných právních předpisů, jako je obecné nařízení o ochraně údajů, a že uplatnění objektivní odpovědnosti na výrobce by bylo nepřiměřené. Zúčastněné strany zastupující větší podniky a softwarový průmysl sice uznávají současný nedostatek právní jistoty, ale přiklánějí se spíše k řešení tohoto problému prostřednictvím pokynů než legislativní změnou. Zúčastněné strany z tradičnějších odvětví (strojírenství, dodavatelé součástek, domácí spotřebiče) byly pro opatrnou změnu (možnost 1a nebo 1b).</p> <p>Pokud jde o možnosti řešení problému 2, spotřebitelské organizace a nevládní organizace se vyslovily spíše pro možnost 2b. Domnívaly se, že varianta 2a není dostatečná pro dosažení spravedlivé rovnováhy mezi spotřebiteli a výrobcem. Zúčastněné strany zastupující podniky se vyslovily spíše pro možnost 2a, ale celkově byly skeptické k jakýmkoli změnám stávající rovnováhy mezi spotřebiteli a výrobcem.</p>
C. Dopady upřednostňované možnosti
Jaké jsou výhody upřednostňované možnosti (je-li nějaká doporučena, jinak uveďte výhody hlavních možností)?
<p>Možnost 1b by poskytla právní jistotu ohledně toho, na které výrobky a výrobce se vztahuje objektivní odpovědnost, a podpořila by všechny výrobce, včetně výrobců mimo EU, aby na trh EU uváděli pouze bezpečné výrobky, a vyhnuli se tak vzniku odpovědnosti. Tím se zvyšuje bezpečnost výrobku. Rovněž by zajistila, aby</p>

<p>spotřebitelé požívali stejné ochrany, pokud jsou poškozeni vadnými výrobky, bez ohledu na to, zda se vada týká digitálních nebo hmotných součástí výrobku, a pokud jsou poškozeni samostatným vadným softwarem. Tím, že se směrnice výslovně vztahuje na poskytovatele softwaru, podniky, které podstatně mění výrobky, zplnomocněné zástupce a poskytovatele služeb kompletního vyřízení objednávek, budou mít poškození větší šanci získat náhradu škody, protože nebudou muset prokazovat zavinění výrobce (zásada objektivní odpovědnosti podle směrnice). Očekává se, že roční náhrada škody poškozených osob se zvýší o 0,15 až 22,13 milionu EUR ve srovnání se základním scénářem.</p> <p>Možnost 2a by vytvořila větší právní jistotu a dosáhla rovnoměrnější úrovně ochrany spotřebitelů v celé EU. Ve složitějších případech by důkazní břemeno bylo spravedlivěji rozděleno mezi poškozené a výrobce. To by zvýšilo šance na úspěšné uplatnění nároku na náhradu škody v takových případech. Snížily by se nepřiměřené překážky při uplatňování nároků. Očekává se, že roční náhrada škody poškozených osob se oproti základnímu scénáři zvýší o 0,20 až 43,54 milionu EUR.</p> <p>Rozšířením uplatňování objektivní odpovědnosti by možností politiky vedly ke zkrácení soudních řízení, protože by se soudy nemusely zabývat otázkami zavinění nebo nedbalosti.</p>
<p>Jaké jsou náklady na upřednostňovanou možnost (je-li nějaká doporučena, jinak uveďte náklady na hlavní možnosti)?</p> <p>Přínosy zvýšené náhrady škody pro spotřebitele představují náklady pro výrobce. U 80 % výrobců, kteří mají pojištění odpovědnosti, by to vedlo k malému zvýšení ročního pojistného. U možnosti 1b se odhaduje, že to bude 4,35 až 8,69 milionu EUR ve srovnání se základním scénářem. U možnosti 2a se odhaduje, že to bude 14,35 až 28,71 milionu EUR ve srovnání se základním scénářem. Menšině výrobců, kteří nemají pojištění odpovědnosti, by hrozilo vyplacení náhrady škody poškozeným. Aby se však předešlo dvojímu započítávání, je tato skutečnost zohledněna v přínosech zvýšených náhrad škody pro spotřebitele.</p> <p>Ačkoli by se soudní řízení zkrátila (viz přínosy), počet řízení by se v důsledku rozšířené oblasti působnosti směrnice rovněž zvýšil. U možnosti 1b se odhaduje, že celkové roční náklady na právní služby se mírně zvýší o 1,12 až 2,75 milionu EUR ve srovnání se základním scénářem. Podobně se odhaduje, že v případě možnosti 2a se celkové roční náklady na právní služby mírně zvýší o 0,41 až 1,02 milionu EUR ve srovnání se základním scénářem.</p> <p>Zplnomocnění zástupci a poskytovatelé služeb kompletního vyřízení objednávek, kteří by mohli nést odpovědnost i v případě, že neexistuje dovozce se sídlem v EU, by přenesli zvýšené náklady na výrobce mimo EU. To by mohlo vést k malému, ale nevyčíslitelnému nárůstu cen výrobků ze zemí mimo EU. Případné zvýšení ceny je vyváženo zvýšenou bezpečností výrobku a ochranou spotřebitele v případě újmy.</p>
<p>Jaké jsou dopady na malé a střední podniky (MSP) a konkurenceschopnost?</p> <p>Zpětná vazba od zúčastněných stran neodhalila žádné konkrétní dopady možností politiky na malé a střední podniky. Pro malé a střední podniky by však byla velmi prospěšná jasnější pravidla odpovědnosti, protože mají méně prostředků na právní poradenství. Zvýšení pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, i když se očekává, že bude malé, může mít větší dopad na malé a střední podniky než na větší společnosti, protože mají menší schopnost absorbovat náklady.</p>
<p>Očekávají se významné dopady na vnitrostátní rozpočty a správu?</p> <p>Směrnice nevytváří žádné administrativní náklady. Nebyl zjištěn žádný dopad na vnitrostátní rozpočty.</p>
<p>Očekávají se jiné významné dopady?</p> <p>Nebyly zjištěny žádné další významné dopady.</p>
<p>Proporcionalita?</p> <p>Navrhované opatření odpovídá cíli iniciativy a nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné pro aktualizaci pravidel odpovědnosti s vývojem v oblasti digitálního a oběhového hospodářství a pro snížení překážek pro získání náhrady škody.</p>
<p style="text-align: center;">D. Další přezkum</p>
<p>Kdy bude tato politika přezkoumána?</p> <p>Komise připraví přezkum revidované směrnice šest let po jejím vstupu v platnost.</p>